

Дещо інші результати спостерігаються у практиці вітчизняних підприємств. Вони свідчать, що найбільш поширеними показниками оцінки капітальних вкладень є тільки балансова норма рентабельності та термін окупності, які не враховують підприємницький ризик та фактор часу. Певною мірою це зумовлено недостатнім технічним оснащенням підприємств при проведенні складних розрахунків, відсутністю єдиної процедури розрахунку вищезазначених коефіцієнтів та браком кваліфікованого персоналу для здійснення подібного аналізу.

Література

1. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В.З. Бурчевський, М. І. Горбатов; За ред. акад. НАНУ проф. М.Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001 — 540 с.; Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 144 с.
2. Виленский П. Л., Лившиц В. Н., Смоляк С. А. Оценка эффективности инвестиционных проектов: Теория и практика: Учеб.-практ. пособие. — М.: Дело, 2001. — С. 318.
3. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрямки їх реалізації. — К.: ВІРА-Р, 1999. — С. 58–59.

Ю. С. Волков, канд. екон. наук, доц.
Академія ДПС України

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ЗА ДАНИМИ ПОДАТКОВИХ ДЕКЛАРАЦІЙ

У залежності від конкретних цілей і задач можна виконати аналіз діяльності податкоплатників різного ступеня деталізації на основі податкових декларацій. Для оперативної оцінки фінансового стану, податкоспроможності підприємства можна обмежитися експрес-аналізом мінімальної кількості фінансових показників — коефіцієнтів.

Єдиної методики немає, тому аналітики використовують різні набори показників.

Запропонований експрес-аналіз базується на перетворенні фінансових показників в коефіцієнти та порівняння цих коефіцієнтів платника податків з даними аналогічних підприємств, з середніми показниками галузі, до якої належить податкоплатник, а також оцінити динаміки змін основних фінансових показників діяльності платників податків. Основною

ціллю цього аналізу є інтерпретація показників, наведених у деклараціях. Це досягається зменшенням великої кількості показників, що наявні в деклараціях — до невеликої кількості фінансових коефіцієнтів.

Схема побудови таблиці для заповнення масиву інформації про платників податків, джерела інформаційного забезпечення та алгоритми розрахунків аналітичних показників — фінансових коефіцієнтів наведені в таблиці.

Таблиця

**ПОКАЗНИКИ ДЛЯ ЕКСПРЕС-АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ДІЯЛЬНОСТІ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ НА ОСНОВІ ДАНИХ ПОДАТКОВИХ
ДЕКЛАРАЦІЙ**

№ з/п	Показники	Алгоритм розрахунку (номери рядків декларації про прибуток підприємства, декларації про ПДВ)	1-й період	2-й період
1	2	3	4	5
1	Обсяг реалізації	Р. 1 декларації		
2	Операційні витрати	Р. 12 + 13 + 14 + 18 + 28 + +34 – 35		
3	Операційний прибуток	Обсяг реалізації — операційні витрати		
4	Коефіцієнт рентабельності продаж	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Обсяг реалізації}}$		
5	Валовий дохід	Р. 9 декларації		
6	Валові витрати	Р. 32 — 23 + 34 — 35		
7	Валовий прибуток	Валовий дохід — валові витрати		
8	Коефіцієнт рентабельності діяльності	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Валовий дохід}}$		
9	Заробітна плата	Р. 14 декларації		
10	Коефіцієнт зарплата /продажі	$\frac{\text{Зарплата}}{\text{обсяг реалізації}}$		
11	Матеріальні витрати	Рядки з 1 по 8 додатка Ж		

12	Коефіцієнт матеріаломісткості продукції	Матеріальні витрати Обсяг реалізації		
13	Суми ПДВ до відшкодування	Р. 21 декларації по ПДВ		

Коефіцієнт рентабельності продаж, якщо нижчий за середній для цього підприємства в порівнянні із попередніми періодами, то це є фактором ризику й може означати зниження обсягу продаж, наявність фіктивних витрат, заниження балансу товарно-матеріальних запасів.

Відхилення коефіцієнта рентабельності діяльності від галузевого або від показників попередніх періодів для цього підприємства свідчить про завищення валових витрат або про заниження доходу від інших операцій.

Коефіцієнт зарплата / продажі — показник відносний, якщо зрівнювати його з показниками в галузі або в часі для цього ж платника податків. Великі значення відносно до інших платників податків або збільшення значення з часом може бути зумовлено заниженням продаж.

Важливо проаналізувати динаміку коефіцієнта матеріаломісткості продукції. Зростання питомої ваги матеріальних витрат може свідчити про завищення собівартості продукції (робіт, послуг) та заниження оподаткованого прибутку.

При аналізі показників, відображених в деклараціях з податку на додану вартість та про прибуток підприємства зіставляються наступні рядки:

Декларація з ПДВ	Декларація про прибуток
Ряд 5+7	Ряд. 1. декларації
Ряд 10аб+11аб+12агв+13абв (графа А)	Ряд. 2. декларації

Відхилення цих даних свідчать про заниження обсягу продаж у Декларації з ПДВ, або заниження цього обсягу у Декларації про прибуток.

Крім цього, рекомендується проаналізувати суми ПДВ, що належить до відшкодування суми ПДВ, заявленої до відшкодування у звітному періоді, до суми аналогічного періоду минулого року. Надмірне зростання цієї суми може свідчити про завищення сум ПДВ до відшкодування.

Застосування цих методичних рекомендацій слід здійснювати засобами комп'ютерної техніки при наявності баз даних декларації по податку на прибуток та податку на додану вартість.

Матеріали експрес-аналізу фінансового стану підприємств можуть бути використані для вибору першочергових платників податків для проведення податкового контролю.

Л. М. Гавриловська, канд. екон. наук
Київський національний економічний університет

ПРАКТИЧНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВЕКСЕЛІВ В АРБІТРАЖНІЙ ПРАКТИЦІ

Пропозиції та практичні рекомендації щодо використання векселів в арбітражній практиці з вексельними операціями. Відповідно до р. II п. 1 «Правил виготовлення і використання вексельних бланків», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.1992 р. № 528, «векселі можуть видаватись лише для оплати за поставлену продукцію, виконані роботи та надані послуги, за винятком векселів Мінфіну, Національного банку та комерційних банків України, а ... не були надані послуги відповідно до умов договору, то вексель ... був переданий в порушення вищезазначених правил».

Регулювання вексельного обігу в Україні на час передачі векселів та імітування векселів не було чітким і однозначним.

Згідно зі статтею 7 Закону України від 12.09.1991 р. № 1543-XII «Про правонаступництво» Україна є правонаступником прав і обов'язків за міжнародними договорами Союзу РСР, які не суперечать Конституції України та інтересам республіки.

25.11.1936 р. СРСР приєднався до Конвенції, підписаної 07.06.1930 р. в Женеві, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі з урахуванням застережень, вказаних у Додатку II до Конвенції.

Постановою ЦВК і РНК СРСР від 07.08.1937 р. № 104/1341 було затверджено Положення про переказний і простий вексель. Зазначене положення повністю відтворює текст Уніфікованого закону про переказні векселі та прості векселі, за винятком частини 1 статті 31, частини 2 статті 38, частини 4 статті 48, частини 2 статті 52, в яких знайшли відображення застереження, з урахуванням яких СРСР приєднався до Конвенції.

Постановою Верховної Ради України «Про застосування векселів в господарському обороті України» від 17.06.1992 р. №